

Oponentní posudek diplomové práce bc. Ondřeje Petra: „Převrácený totalitarismus“

Kolega Petr se ve své práci zabývá konceptem „převráceného totalitarismu“ současného amerického politického filozofa Sheldona Wolina. Zkoumá v dalším některé koncepce totalitarismu a provádí jejich vzájemné srovnání, přičemž zahrnuje i oddíl o českých teoreticích. V souvislosti s tím sleduje a porovnává také Agambenovu koncepci „výjimečného stavu“, vycházející z dnes již dlouhé řady teoretiků.

Kolega vykazuje ve své práci známky vlastního myšlenkového záběru a v tom odstupu od sledovaných teoretiků, to je třeba ocenit. Také je třeba ocenit poměrně rozsáhlou plejádu konceptů, kterými se takto zabývá. Na druhou stranu zůstává stále ještě spíše u pouhého jejich pozitivního popisu, možnost sestoupit k předpokladům sledovaných teoretických koncepcí, provést jejich kritiku mu poněkud uniká. Tak má pravdu, když říká, že „existuje tolik definic totalitarismu, kolik je autorů, kteří se jím zabývali“ (s. 43) – ale stejně tak by měl vědět, že a proč je tu důležitější rovina než je tato jím sledovaná rovina speciálně-vědění, tj. rovina obecná, které je vztahováno na jednotlivou „skutečnost“, že je zkrátka možné porozumět danému teoretikovi v tom, proč určuje zkoumanou věc tak, jak ji určuje. Pokud tuto rovinu podmínek možnosti nebudeme kultivovat právě u pedagogů občanské výchovy, stane se nám, resp. už se stalo, že občanská výchova degeneruje právě v pouhý automat na definice a prázdné mluvení.

Také důležitý pojem změny je pouze zmíněn jako „paradigma Ameriky“. Proč jenom Ameriky? A co vlastně znamená věta „americká historie byla konstruována jednou nepřetržitou změnou“ (s. 11)? Jaký charakter má tato „změna“? Kdo nebo co „konstruuje“? A odkud sama tato změna v moderních společnostech? Kolega je zde – zdá se mi – poněkud příliš v zajetí „svého“ autora a jeho autor zase příliš v zajetí empiricky rozuměné přítomnosti, a tak předvádí to, co nazývá „převráceným totalitarismem“, jako záležitost nějakého odpadnutí od původního ideálního stavu americké demokracie, jako by něco takového někdy existovalo. Tak se celá analýza nakonec propadá do zbožného přání, aby se Amerika vrátila k tomuto (nikdy neexistujícímu) stavu (viz rozsáhlejší citát na s. 66).

Diplomovou práci *doporučuji k obhajobě*, v níž bych uvítal autorovu odpověď na zmíněné problematické body.

Trutnov, 4. května 2015

David Rybák